

اشاره
یکی از جلوه‌های بارز
آموزش و پرورش نوین
ترکیه در بعد اسلام‌گرایی،
فعالیت‌های آموزشی
فتح‌الله گولن و مدرسه‌ها و
مراکز آموزشی اوست. این
فعالیت در داخل و خارج
ترکیه شناخته شده است،
اما در ایران اطلاعات
اندکی راجع به آن وجود
دارد. از این‌رو در این‌جا
می‌کوشیم با نگاهی گذرا،
خوانندگان عزیز را در
معرض آشنایی با این
مدارس قرار دهیم. *

محمد فتح‌الله گولن یک متفکر اسلامی و فعال آموزشی است. وی در شهر ارزروم در خانواده‌ای مذهبی با گرایش صوفیانه متولد شد. تعلیمات مذهبی دید و در جوانی تحت تأثیر تعلیمات **بدیع‌الزمان سعید نورسی**، چهره بارز اسلام‌گرایی در ترکیه، قرار گرفت و هم‌زمان بر مطالعات علمی جدید خود افزود و با علوم فیزیک، شیمی و... نیز آشنایی حاصل کرد. گولن در مدارس **امام خطیب ترکیه** تحصیل کرد و سرانجام از دانشکده الهیات فارغ‌التحصیل شد و سپس به استخدام سازمان امور دیانت جمهوری ترکیه در آمد و برای تبلیغ به شرق ترکیه رفت و به تبلیغ اندیشه‌های **سعید نورسی** پرداخت و هم‌زمان به تأسیس مراکز و بنیادهای اقتصادی، فرهنگی و آموزشی نیز مشغول شد.

گولن از همان آغاز به اهمیت تعلیم و تربیت اسلامی به خوبی پی برد و لذا از دهه ۷۰ میلادی به بعد، رسماً وارد

Fethullah Gülen

مدرسه‌های

اسلام‌گرایان در ترکیه

مدرسه‌ها و دانشگاه‌های گولن

مدرسه‌ها و دانشگاه‌های گولن امروز در بیش از ۵۰ کشور جهان گسترده است؛ به ویژه پس از فروپاشی شوروی این گسترش رو به فزونی رفت. برای مثال وی در جمهوری آذربایجان دانشگاهی تأسیس کرد که هر سال حدود ۷۰۰۰ متقاضی دارد، ولی تنها ۱۰ درصد آن‌ها را می‌پذیرد. در سیبری روسیه، در ۱۰ جمهوری از ۱۳ جمهوری خودمختار آن، مدارس گولن تأسیس شده است. به همین ترتیب، در ترکمنستان ۲۰ مؤسسه، در ازبکستان ۱۸ مجتمع آموزشی، در بوسنی ۳ کالج، در افغانستان ۴ کالج، در قزاقستان یک دانشگاه و نیز در قرقیزستان، مغولستان، پاکستان، بلغارستان، داغستان، لندن و... مؤسسات گولن فعالیت دارند. در مجموع مدارس و مؤسسات آموزشی گولن از موفقیت بسیاری برخوردارند و با اقبال بسیاری مواجه شده‌اند. گولن با دوستان و هم‌فکرانش برای تأسیس مدارس دست به تأسیس شرکت‌های متعددی زده‌اند و توانسته‌اند در کل جهان بیش از ۲۰۰ مرکز آموزشی علمی و تبلیغی تأسیس کنند که ۱۷۰ مرکز آن در آسیای مرکزی- حوزه نفوذ فرهنگی ترکیه- واقع است. شایان ذکر است که فتح‌الله گولن ضد کمالیسم یا مخالف سیاست‌های پان ترکیسم نیست و از این‌رو همواره مورد تأیید و حمایت دولت‌های ترک، اعم از لاییک و اسلام‌گرا بوده است.

منابع

۱. پدر نسل طلایی، جنبش آموزشی فتح‌الله گولن در ترکیه. هفته‌نامه شهروند امروز، ۷ خرداد ۸۶.
۲. پایگاه حوزه:

hawzah.net

3. <http://af.fethullahgulen.com>

*این مطلب در دفتر مجله تهیه شده است.

فعالیت برای تأسیس مدرسه شد و با افتتاح مدرسه‌ای در شهر ازمیر، کار خود را آغاز کرد.

وی در گفت‌وگو با روزنامه انگلیسی، مهم‌ترین اهداف خود در این فعالیت‌ها را چنین اعلام کرده است: تأسیس مکان‌هایی برای تعلیم و تربیت نوجوانان قبل از این‌که کشورهای رقیب به این کار اقدام کنند؛ پرورش نسل برتر برای آینده ترکیه؛ پرورش مبلغ اسلامی برای تبلیغ از ترکیه، ایجاد هم‌بستگی بین ملت‌ها.

یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های اندیشه گولن، پیوند میان اسلام و آموزش است. وی می‌کوشد از اسلام‌گرایی سیاسی فاصله بگیرد، اگر چه همین فعالیت‌های او به طور غیر مستقیم موجب رشد اسلام سیاسی در ترکیه امروز شده و چهره‌های برجسته‌ای از دولت‌مردان مسلمان ترکیه را پرورش داده است. از نظر گولن، مهم‌ترین نقش را در شکل‌گیری نسل جدید مسلمان و متعهد، معلمان به عهده دارند. این معلمان هستند که در عمل علم را با خرد ترکیب می‌کنند و آن را با ارزش‌های اسلامی می‌آمیزند. از نظر او علم ماتریالیست (مادی‌گرا) که از ارزش‌ها تهی شده، در قبال جنگ‌ها و بدبختی‌های معاصر مسئول است، چرا که موضوع جدا بودن «ارزش» از «واقعیت»، این پیامد منطقی را دارد که علم و فعالیت علمی نسبت به دستاوردهایش هیچ مسئولیتی ندارد.

گولن به کار و فعالیت بسیار اهمیت می‌دهد و آن را موجب فلاح و رستگاری می‌داند. همین امر باعث شده است تا مسلمانان نوگرای ترکیه که تحت تأثیر گولن هستند، خصوصاً مسلمانان برجسته فرقه نقشبندی، در صنایع نساجی ترکیه نقش مهمی ایفا کنند.

